

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9CoP/18/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2216202280
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Barcajová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2216202280.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: Y. T., narodená XX.XX.XXXX a Y. T., narodený XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Dunajskej Strede, deti rodičov: matka - W. T., narodená XX.XX.XXXX, bytom K. č. XXX/X, N. a otec - O. T., narodený XX.XX.XXXX, bytom M. č. XXX, G., o návrhu otca na vydanie predbežného opatrenia, na odvolanie matky proti uzneseniu Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 13P/43/2016-18 zo dňa 16. marca 2016 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa o predbežnom opatrení m e n í tak, že otec je oprávnený s maloletými deťmi Y. a Y. stretávať sa každý nepárny týždeň v sobotu od 13,00 hod. do 18,00 hod. a v nedeľu od 10,00 hod. do 18,00 hod. s tým, že matka je povinná deti na styk s otcom pripraviť, v určenom čase v mieste svojho bydliska ich otcovi odovzdať a otec je povinný maloleté deti matke v určenom čase v mieste jej bydliska vrátiť.

Toto predbežné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 13P/43/2016 o úprave styku otca s maloletými deťmi.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa uznesením napadnutým odvolaním nariadil predbežné opatrenie o styku otca s maloletými deťmi Y. a Y. tak, že otec sa s nimi bude stykať každý nepárny týždeň od piatka 15,00 hod. do nedele 18,00 hod., keď matka je povinná deti na styk s otcom pripraviť, v určenom čase ich otcovi odovzdať a on je povinný ich v určenom čase v mieste jej bydliska vrátiť, vo zvyšku návrh zamietol s tým, že predbežné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania vo veci samej o úprave styku otca s maloletými deťmi, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 13P/43/2016. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že predmetom konania je úprava styku otca s maloletými deťmi. Už počas rozvodového konania mu matka bránila v styku, preto podal návrh na vydanie predbežného opatrenia. Okresný súd Dunajská Streda dňa 27.2.2015 dočasne upravil jeho styk s malol. deťmi. V konaní o rozvod boli maloleté deti rozsudkom Okresného súdu Bratislava 5 č.k. 20P/251/2014-84 zo dňa 02.07.2015 zverené do starostlivosti matky s tým, že zastupovať ich a spravovať ich majetok budú obaja rodičia a otcovi bola na maloleté deti stanovená vyživovacia povinnosť, styk bol ponechaný na dohodu rodičov. Otec argumentuje, že s matkou nie je možné sa na styku dohodnúť, i keď má záujem o pravidelný styk s maloletými deťmi bez matky a preto ho v konaní žiadal upraviť. Pred rozhodnutím vo veci samej navrhol vydať aj predbežné opatrenie, aby nedošlo k prerušeniu jeho kontaktu s maloletými deťmi. Súd prvého stupňa uzavrel, že nariadenie tohto predbežného opatrenia je dôvodné, pretože komunikácia rodičov je problematická a preto styk otca s maloletými deťmi je ohrozený. Takto upravený styk otca s maloletými deťmi je určený v záujme maloletých detí a do rozhodnutia vo veci samej ho považoval za dostatočný. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil aplikáciou § 102 ods. 1, prvá veta OSP, § 74 ods. 2, § 75 ods. 1, § 75 ods. 4, § 75 ods. 9, § 76 ods. 1 písm. f) OSP.

Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie matka maloletých detí. Poukázala na to, že rodičia prerušili manželské spoluzitie v marci 2014, syn Y. mal vtedy pol roka a dcéra Y. dva a pol roka. Od ich rozchodu až do vydania uznesenia 27.02.2015 neplatil na deti žiadne výživné, o deti sa nezaujímal, nepýtal sa na ne, deti videl spolu štyrikrát, i keď ho vyzývala, aby bol s nimi. Z toho dôvodu sa mu Y. odcudzila, vôbec sa naňho nepýtala a Y. sa k nemu správa ako k cudziemu. Až po predbežnom opatrení dňa 27.02.2015 sa s deťmi začal stretávať, avšak pravidelne termíny ruší, prehadzuje dni a takmer vždy skracuje dĺžku času aj o polovicu. Posledné Vianoce sa neozval celý mesiac, nie je ochotný pred deti vymyslieť program, nič platiť s odôvodnením, že jej dáva dosť peňazí. Termíny menila len kvôli chorobe, pretože maloletá Y. začala navštevovať materskú škôlku. Nikdy otcovi detí ani jeho rodine nebránila stretávať sa s deťmi. Odporca chce deti brávať počas styku do spoločného domu v obci M., avšak tento dom je nevyhovujúci pre malé deti z hľadiska bezpečnosti, keď vo vnútri sú prudké schody, deti tu majú nachystanú poschodovú posteľ, ktorú musela ona z dôvodu hyperaktivity syna Y. odstrániť z bytu, pretože na ňu neustále liezol a chcel z nej skákať dolu. Okolo uvedeného domu nie je plot a hneď pri dome je hlavná cesta. Má strach o zdravie a život maloletých detí. Deťom sa maximálne venuje, sú na ňu citovo naviazané, bez nej nedokážu zaspávať, lebo celú noc spia spolu, majú spoločnú izbu. Nepovažuje za vhodné, aby zaspávali s človekom, ktorý je hlavne pre Y. cudzí, ktorý o deťoch absolútne nič nevie. Nevie čo radi jedia, aké majú radi rozprávky, nevie čo má robiť, keby v noci plakali a chceli ísť za ňou. Jednoducho nevie o nich nič, lebo sa nepýta a nezaujíma o ne. Deti sú malé na to, aby boli odtrhnuté od mamy a zvlášť Y., ktorý bez nej nebol dlhšie ako pár hodín. Potvrdila, že je športovo založená a k tomu sa snaží viesť i deti. Y. má v piatok o 17,00 hod. krúžok karate a obe deti vozí v sobotu od 9,00 hod. do 11,00 do Bratislavy na gymnastiku. Nesúhlasí s tým, aby kvôli styku s otcom túto aktivitu vynechali. Preto navrhla odvolaciemu súdu, aby umožnil otcovi styk s maloletými deťmi každú nepárnu sobotu od 12,00 hod. do 18,00 hod. a v nedeľu od 10,00 hod. do 18,00 hod.

Otec maloletých detí sa k odvolaniu matky písomne vyjadril. Poprel, že by počas manželstva matke maloletých detí ubližoval. Ak v domácnosti dochádzalo k týraniu, bolo to zo strany matky detí voči nemu, keďže táto sa 20 rokov aktívne venovala bojovým umeniam karate a aikido aj ako trénerka a vyhrávala súťaže. Počas materskej dovolenky prestala chodiť na tréningy, začala si nahromadenú energiu aj fyzicky vybiť na ňom. Čo sa týka detí argumentoval, že svoju vyživovaciu povinnosť si riadne plní, o deti má záujem a matka detí ho v minulosti nimi často vydierala a v súčasnosti trestá. Obmedzuje jeho styk s deťmi a odcudzenie sa otca od detí je skôr jej želaním než faktom. Y. mu hovorí, že jej chýba a ľúbi ho, deťom v rodinnom dome, kde majú vhodné podmienky pre existenciu s ním, kompletne zariadil detskú izbičku aj s hračkami. Y. sa na svoju izbu často pýta a dobre si ju pamätá, vie vymenovať aj niektoré hračky, ktoré tam má. Poprel, že by rušil či menil stretnutia, takto sa skôr správa matka detí. Deťom pripravuje bohatý program, no matka detí ho v tom obmedzuje tak, že mu vymedzí kam s deťmi ísť a čo s nimi robiť. Chce pre deti pripravovať bohatý a zaujímavý program a to bez úzkostlivého dozoru matky a jej sústavnej kontroly. Na zdravotný stav detí sa pýta, matka detí ho odmieta o tom informovať. Keď sa zdržiava v okolí Bratislavy, býva s priateľkou v modernom rodinnom dome, ktorý patrí jej rodičom. Plánuje si s ňou založiť novú rodinu, inak bývajú v rodinnom dome na M.. Vyjadril presvedčenie, že žiaden z matkou uvádzaných argumentov nie je dôvodom na obmedzovanie styku otca s deťmi a nebráni mu byť s deťmi vo väčšom rozsahu ako pôvodne žiadal. S jej odvolacím návrhom nesúhlasí, keďže on má pripravené na M. všetky podmienky pre deti, dom je kompletne zariadený vrátane detskej izby, je skolaudovaný, schody sú bezpečné a bez úrazu vyskúšané deťmi jeho priateľov. Aj okolie domu vrátane záhrady a okolia je pre deti bezpečné a príjemné. Susedia majú domáce zvieratká, ktoré deti milujú, aj v dedine žije veľa detí. Preto navrhol uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdiť. Pripojil tiež fotografie o jeho styku s deťmi.

Kolízny opatrovník sa k odvolaniu matky písomne vyjadril tak, že doposiaľ nepozná bytové podmienky otca, ktoré podľa udania matky nie sú dobré, k danej veci sa preto nevedia vyjadriť.

Matka maloletých detí sa k vyjadreniu otca k jej odvolaniu písomne vyjadrila. Uviedla, že Y. netušil, že to je jeho otec, nikto mu to nepovedal a netušil sa naňho. Pri poslednom stretnutí (zrejme 01.05.2016 - poznámka odvolacieho súdu) mu otec oznámil, že je jeho otcom. Čo sa týka Y., táto jej viackrát povedala, že otca má rada, ale nechce u neho spať bez nej, bez matky. Poprela, že by otec deťom kupoval darčeky. O deti sa nezaujíma, netelefonuje kvôli nim, neinformuje sa na ich zdravotný stav.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 z. č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení Občianskeho súdneho poriadku - ďalej aj OSP), po zistení, že odvolanie podal včas účastník

konania (§ 201, 204 OSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je opravný prostriedok prípustný (§ 202 OSP), preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) prejednal vec postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, (§ 214 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že je potrebné napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmeniť podľa § 220 OSP. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie vydal pomerom hlasov 3:0, t.j. jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z.z.).

Predmetom tohto konania vedeného na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 13P/43/2016 je návrh otca o úpravu jeho styku s maloletými deťmi.

Súd prvého stupňa na návrh otca nariadil predbežné opatrenie o styku otca s maloletými deťmi každý nepárny týždeň od piatku 15,00 hod. do nedele 18,00 hod. s prihliadnutím k tomu, že rodičia sa nevedia na styku otca s deťmi dohodnúť (styk spolu dva dni a tri hodiny, resp. spolu 51 hodín).

Matka maloletých detí sa v odvolacom konaní domáha úpravy styku v uvedené dni bez toho, aby maloleté deti s otcom v mieste jeho trvalého bydliska prespávali.

Z obsahu spisu vyplýva, že maloletá Y. a Y. T. pochádzajú z manželstva svojich rodičov, ktoré bolo rozsudkom Okresného súdu Bratislava 5 č.k. 20P/251/2014-84 zo dňa 02.07.2015 rozvedené a maloleté deti na čas po rozvedení boli zverené do osobnej starostlivosti matky s povinnosťou otca prispievať na deti výživným. Styk bol ponechaný na dohode rodičov.

Rodičia maloletých detí žijú oddelene, deti sa nachádzajú v reálnej starostlivosti matky v N., sú útleho veku a otec prejavil záujem o úpravu styku preto, že rodičia od marca 2014 nežijú v jednej domácnosti a úprava styku sa realizuje nepravidelne a s problémami, pretože rodičia nedokážu spolu bezproblémovo komunikovať. Otec sa preto domáha úpravy styku a to aj dočasným predbežným opatrením, keďže vo svojom trvalom bydlisku na M. má vytvorené všetky podmienky pre starostlivosť o maloleté deti a za deťmi aj dochádza.

Predbežné opatrenie možno vydať pred začatím konania (§ 74 OSP) alebo po začatí konania (§ 102 OSP), pričom jeho hlavnou funkciou je zabrániť dočasnou a provizórnou úpravou nepriaznivým následkom, ktoré by mohli nastať do rozhodnutia vo veci samej. Jedným z dôvodov na nariadenie predbežného opatrenia je potreba dočasnej úpravy právnych pomerov účastníkov a druhým je zabezpečenie výkonu súdneho rozhodnutia, ak by mal byť ohrozený. Na nariadenie predbežného opatrenia z dôvodu potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov je nutné, aby bola osvedčená danosť práva a aby neexistovali závažnejšie pochybnosti o potrebe takejto dočasnej úpravy, konkrétne v prípade predbežného opatrenia spočívajúceho v odovzdaní maloletého dieťaťa do starostlivosti druhého z rodičov je to aj situácia, že druhému z rodičov je znemožnený styk s maloletým. Účelom predbežného opatrenia nie je nahrádzať rozhodnutie vo veci samej, ale dočasne upraviť vzťahy účastníkov konania, avšak len v prípade hrozby vzniku určitej ujmy.

Pri rozhodovaní súdu o úprave styku je potrebné starostlivo posudzovať jeho časové vymedzenie a miesto, pričom nemali by sa používať len paušálne hľadiská. Rozhodujúce sú okolnosti na strane dieťaťa: jeho vek, zdravotný stav, denný režim, ako aj okolnosti na strane rodičov: ich vzájomný vzťah, časové, hospodárske možnosti, rodinné pomery, vzdialenosť medzi bydliskom dieťaťa a rodiča a podobne. Je potrebné prihliadnuť na záujem dieťaťa na stretávaní sa aj s rodičom, vo výchove ktorého sa nenachádza, pričom tento rodič má možnosť osobne sa podieľať na výchove dieťaťa len v čase jeho styku s dieťaťom. V odôvodnených prípadoch - ak je potrebné výkon rodičovských práv a povinností upraviť v krátkej dobe (t.j. skôr ako bude rozhodnuté vo veci samej) je možné nariadiť predbežné opatrenie podľa § 76 ods. 1 písm. b) OSP (príp. § 75a OSP).

Odvolací súd po preskúmaní spisového materiálu, napadnutého uznesenia, odvolania matky, vyjadrenia otca, reakcie matky na toto vyjadrenie, t.j. celého predloženého spisového materiálu dospel k záveru, že v danom prípade nariadenie predbežného opatrenia bolo dôvodné.

Je nepochybné, že rodičia od začiatku roku 2014 nežijú v spoločnej domácnosti a medzi rodičmi po rozvedení nebol dohodnutý pravidelný a jednoznačný styk otca s maloletými deťmi. Rodičia sa priebežne dohadovali na styku otca s deťmi, avšak pre vzájomné konflikty a ešte stále napäté vzťahy medzi nimi,

dochádzalo pri takomto spôsobe realizácie styku k nezhodám i vzájomnému obviňovaniu sa rodičov. Súd prvého stupňa správne posúdil danú situáciu, keď dospel k záveru, že je tu dôvodná potreba rozhodnúť dočasne o úprave styku otca s maloletými deťmi, keďže táto potrebuje mať pravidelný a jasný rámec i s prihliadnutím k záujmu otca stretávať sa pravidelne s deťmi. V záujme zachovania vzťahu rodič - dieťa a predchádzaniu konfliktov medzi rodičmi je bezpochyby daná odôvodnená potreba dočasnej úpravy týchto rodičovských práv otca (do rozhodnutia o veci samej). Ak je preukázaná existencia citového a rodinného putá, súd má v zásade konať tak, aby umožnili rozvoj tohto putá a mali by sa prijať všetky vhodné opatrenia, ktoré možno vzhľadom na okolnosti toho ktorého prípadu rozumne očakávať za účelom umožnenia styku rodiča s dieťaťom (napr. Nuutinen proti Fínsku, rozsudok ESLP z 27. júna 2000, ods. 128).

Pri konkrétnej úprave styku treba prihliadnuť na okolnosti prejednávanej veci, predovšetkým na maloleté deti, ktoré sa realizácie styku s otcom budú zúčastňovať, pretože styk sa má uskutočňovať v ich najlepšom záujme. Maloletá Y. i matke vyjadrila svoj citový vzťah k otcovi i to, že sa chce s ním stretávať, avšak nechce u otca prespávať. Maloletá Y. je dieťaťom vo veku 5 rokov, je už samostatná a vie vyjadriť svoj úprimný detský postoj k danej situácii. Maloletý Y. je dieťaťom útleho veku, z hľadiska psychologického vývinu v období batolaťa (1.-3. rok života), pre ktoré je charakteristické nadobúdanie samostatnosti a autonómie. V sociálnej oblasti je dieťa ešte závislé od matky, intenzívne však vstupuje do vzťahov aj k ostatným členom rodiny, najmä k otcovi, pokiaľ je súčasťou jeho života a je s ním v pravidelnom kontakte.

Rozsah úpravy styku otca s maloletými nariadeným predbežným opatrením súdu prvého stupňa je však podľa zistení odvolacieho súdu neprimeraný. Na jednej strane je potrebné, aby do rozhodnutia súdu o veci samej bola riadne zabezpečený styk maloletých detí s otcom ako ich právo na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho styku s oboma rodičmi, na druhej strane je však možné práva a povinnosti k maloletému nariadiť len v takom rozsahu, ako je to v konaní o nariadenie predbežného opatrenia dovolené.

Vzhľadom na to, že ide len o predbežnú a dočasnú úpravu, možno upraviť styk otca s maloletým len v takom nevyhnutnom rozsahu, ako je to pre zachovanie ich vzájomných citových väzieb, pre výchovu a vývin maloletých detí potrebné a prospešné.

Maloletý Y. je doposiaľ vychovávaný v rodinnom prostredí prevažne matkou, na túto je citovo viazaný a obdobný vzťah si musí vybudovať i s otcom. Ako to vyplýva z obsahu spisového materiálu, nie je pripravený na to, aby mohol s otcom prespať dve noci. Ani maloletá Y. nie je pripravená na to, aby 2 dni prežila s otcom bez matky, sama sa vyjadrila tak, že nechce u otca prespávať.

Pri nariaďovaní predbežného opatrenia súd musí citlivo zvažovať stav, ktorý realizáciou predbežného opatrenia nastane. Realizácia styku sa nariaďuje najmä preto, aby otec s deťmi kontakt nestratil, aby si tento vzťah budoval a upevňoval a tak vytvoril perspektívu pre otca i maloleté deti na priaznivejšiu úpravu styku, ktorú možno predpokladať po vykonaní potrebného dokazovania pred súdom prvého stupňa. Pri nariadení predbežného opatrenia nie je v najlepšom záujme detí zavádzať nové, doposiaľ nepoužívané, nerealizované spôsoby úpravy styku, ktorý by sa novo určenou formou realizoval do budúcnosti, pretože nemožno predpokladať, ako sa tento styk vo vzťahu k deťom osvedčí, keďže takouto formou, ako styku upravil súd prvého stupňa, sa styk doposiaľ pravidelne nerealizoval. Preto ani v súdenom prípade nebolo možné založiť predbežným opatrením taký styk, ktorý by deti výrazne ovplyvnil najmä čo do času trvania, ale aj jeho miesta, o čom rodičia vopred nič nevedia, keďže takto sa v praxi stabilne nevykonával, z ktorého nezískali žiadne skúsenosti, poznatky či vedomosti, a informácie z toho neadresovali súdu.

Kritériá, ktoré je potrebné zohľadniť pri určení frekvencie i miesta styku otca s maloletými deťmi v predbežnom opatrení sú kritériami pre nevyhnutnú a dočasnú úpravu rodičovských práv. Len po vykonaní potrebného dokazovania bude možné zohľadniť aj kritériá pre dlhodobú úpravu styku, súčasťou ktorých budú i informácie, skúsenosti, pocity, ktoré mali maloleté deti i obaja rodičia v súvislosti s realizáciou predbežného opatrenia o úprave styku tak, aby konečná úprava bola v najlepšom záujme maloletých detí.

Preto odvolací súd v záujme zamedzenia akýchkoľvek problémov a vzniku nepredvídaných situácií, ktoré pri výkone styku s otcom môžu nastať, upravil styk tak, aby sa otec s deťmi stretol počas nepárneho

víkendu s tým, že tento styk začne až v sobotu po aktivite maloletých detí v kratšom časovom rozsahu (o presune ktorej aktivity je vhodné do budúcnosti uvažovať mimo termínu styku, do ktorého takmer vždy spadá aj sobota doobeda) a nasledujúci deň v dlhšom časovom rozsahu, pričom ani toto by otcovi nemalo spôsobovať problémy, keďže ako uviedol vo svojom vyjadrení, má blízko miesta bydliska maloletých detí k dispozícii rodinný dom, v ktorom môže počas tohto styku tráviť čas i s maloletými deťmi, prípadne sám prespať a podobne. Po osvedčení realizácie takto upraveného styku v praxi bude možné budovať na takto vytvorených základoch i styk v širšom rozsahu.

Odvolací súd pri stanovení rozsahu styku maloletých detí s otcom prihliadol na ich denný režim počas víkendových dní a zohľadnil ich aktivity, ktoré deti doposiaľ vykonávali i to, aby nemuseli vynechať gymnastiku len z dôvodu styku s otcom, aby toto v nich nevyvolávalo negatívne emócie, t.j. aby si nemuseli vyberať medzi stykom a gymnastikou. Do budúcnosti by malo byť v záujme oboch rodičov budovať styk v širšom rozsahu a prípadné aktivity detí smerovať tak, aby sa zabezpečil dlhší časový úsek na možnosť styku otca s maloletými deťmi, ak o to bude zo strany oboch (t.j. otca a detí) úprimný a skutočný záujem.

V tejto situácii si musia obaja rodičia uvedomiť, že prvoradá sú záujmy maloletých detí a matka z pozície preferenčného rodiča (rodiča, ktorý má deti vo svojej starostlivosti) má schopnosť ako aj povinnosť deti na styk s otcom riadne pripraviť a to nielen hmotne - vystrojením detí, ale aj duševne - motiváciou, aby deti mali na stretnutia s otcom pozitívne a radostné očakávania. Úloha oboch rodičov pri výchove detí má svoj význam, pričom rodič, ktorému deti nie sú zverené do starostlivosti, sa len touto formou podieľa na uvedenej výchove. Preto sa obaja rodičia musia vyhýbať akýmkoľvek konfliktom a nedorozumeniam v prítomnosti maloletých detí, aby bol takto určený styk pre ne prínosom a bol v ich najlepšom záujme.

Preto odvolací súd v zmysle § 220 OSP rozsah styku otca s maloletými deťmi zmenil a vo zvyšku v časti uloženia povinnosti matke deti na styk s otcom pripraviť a povinnosti otca deti matke odovzdať a stanovení trvania tohto predbežného opatrenia do skončenia konania vo veci samej ako vecne správny potvrdil.

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.